

Stenogrammid

XIII Riigikogu, I Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 27.05.2015, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund

1. 13:01 Kodukulud

2. 13:09 Maksuseaduste läbisurumine

3. 13:16 Põhiseaduslikkuse järelevalve algatajate ringi laiendamine

4. 13:23 Riigiettevõtete nõukogud

5. 13:29 Katteallikad

6. 13:35 Bussiliiklus Võru ja Viljandi vahel

7. 13:40 Trahvide kasvu mõju ja tagajärjed

8. 13:46 Immigratsioonikriisiga seotud kulude mõju Eesti eelarvele

9. 13:51 Pagulaskeskuse olukord Vao külas

10. 13:57 Sularahaautomaatide rahvusvaheline standard

13:00 Infotund

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Head ametikaaslased, tere päevast! Alustame infotundi. Austatud valitsusliikmed, head külalised ja üldse kõik infotunni jälgijad! Kõigepealt viime läbi kohaloleku kontrolli.

Kohaloleku kontroll Kohalolijaks registreerus 56 Riigikogu liiget, puudub 45.

Tänases infotunnis osalevad justiitsminister Urmas Reinsalu peaministri ülesannetes, majandus- ja taristuminister Kristen Michal ja rahandusminister Sven Sester.

Head ametikaaslased, mul on teile palve. Nimelt on registreeritud kümme küsimust, nii et lepime kokku, et iga registreeritud küsija saab esitada ühe täiendava küsimuse ja lisaks on lubatud üks kohapeal registreeritud küsimus. Palun alustame!

1. 13:01 Kodukulud

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Esimese küsimuse esitaja on Riigikogu liige Kadri Simson, teemaks on kodukulud ja vastab justiitsminister Urmas Reinsalu peaministri ülesannetes. Kadri Simson, palun!

14:58 Kadri Simson

Lugupeetud Urmas Reinsalu! Aasta tagasi 1. juunil te kirjutasite ühe artikli, kus te kritiseerisite vastloodud sotsiaaldemokraatide ja Reformierakonna valitsust ning nende otsuseid tõsta teatud makse. Selles artiklis te nimetasite eelmise aasta maikuu viimast neljapäeva mustaks neljapäevaks, sest just sel päeval kiitis valitsuskabinet heaks rea maksutõuse. Muu hulgas te kritiseerisite õigustatult otsust tõsta märkimisväärselt hindu nendele inimestele, kes kütavad oma kodu kerge kütteõliga. Ja nüüd, üleile, esitati IRL-i häälte toel Riigikogule uus kobareelnõu, mis sisaldab taas maksutõuse. Nende maksutõusude seas on märkimisväärne kerge kütteõli hinna tõus, mida te aasta tagasi kritiseerisite. Miks te toetate kodukulude kasvu?

14:58 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Austatud küsija! Selge seisukoht on see, et eluasemeomanike huvides on valitsusel plaanis astuda hulk samme, mille hulgas on ka kortermajade soojustamise programm 100 miljoni euro ulatuses. Peale selle kavatseb valitsus kergendada ka nende omanike koormat, kes kinnisvara välja üürivad – soovime leevendada neile laekuvalt üüritulult võetavaid makse. Lisaks kavatseb valitsus vaadata üle taastuenergia tasud, mis on energia hinna oluline komponent. Üks praktiline probleem, mis on seotud põhiseaduse järgimisega, on talumistasud kinnisvaraomanikele. Justiitsministeerium kavatseb lähiajal esitada ettepanekud tagamaks, et talumistasud oleksid õiglased. Mis puudutab kava tõsta aktsiisitõusudega seoses ka kütuste aktsiisi, siis valitsuse poliitika on selline, et tuleb maksustada kütuseid lähtuvalt nende kasutusotstarbest mootorikütuse ja kütteaine puhul ning energiasisaldusest. Ja oluline on see, et me peame silmas, et ka uute aktsiisimäärade puhul moodustaks põlevkiviaktsiis vaid 7% diislikütuse aktsiisi määrast ning põlevkivikütteõli aktsiisi uus määr moodustaks vaid 11,5% diislikütuse aktsiisi määrast.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Esimene täiendav küsimus, Kadri Simson, palun!

14:58 Kadri Simson

Aitäh! Lugupeetud Urmas Reinsalu! See eelmine valitsus, mida te väga innukalt kritiseerisite, võttis vastu seaduse, millega käesoleva aasta 1. maist keelati ära kodudes eriotstarbelise diislikütuse kasutamine. Järelikult tuli hakata alates 1. maist selle kütuse eest maksma aktsiisi ja see tõi kaasa hinnatõusu. Aktsiisimäär kasvas lausa 354% ja nüüd teie valitsuskoalitsioon – see uus, mida te enam ei kritiseeri – tõstab kodu kütmiseks kasutatava kütuse aktsiisi määra järgmistel aastatel veel 38%. See tähendab märkimisväärset kodukulude kasvu umbes 3200 leibkonnale. KredExi toetusmeetmete raha kõigile kindlasti ei jätku, lisaks katab toetusmeede maksimaalselt 40% kulutustest. Kuidas te soovitate nendel koduomanikel, kelle küttekulud selle hinnatõusu tõttu väga palju suurenevad, hakkama saada?

14:58 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Austatud küsija! Kui me kõneleme inimeste toimetulekust, siis me teame, et väga suur osa ka väiksema maksujõuga inimestest on Eestis koduomanikud. Eestis on koduomanike osakaal üks Euroopa suurimaid. Nende inimeste toimetuleku parandamiseks kavatseb valitsus järgmise aasta 1. jaanuarist tõsta toimetulekutoetust viimase kümne aasta kõige suurema hüppega. Teatavasti ongi toimetulekutoetuse eesmärk eluasemekulude katmine. Lisaks sellele kavatseb valitsus jõustada täiendava toimetulekutoetuse üksikpensionäridele, kes on selles mõttes kõige haavatavam rühm, et ühe leibkonnaliikme eluasemekulu on suur. Oluline meede on ka valitsuse kavade järgi 1. jaanuaril 2016 jõustuv ning 2017. aastast rakenduv madalapalgalistele tehtav tagasimakse, mis samuti peaks nende inimeste toimetulekut parandama. Kütuse- ja aktsiisipoliitikas on, nagu ma ütlesin, valitsuse seisukoht, et tuleb lähtuda kütuse kasutusotstarbest ning energiasisaldusest. See tõus, mida eelmine valitsus ette nägi, korrigeeriti hiljem parlamendis koduomanikele leebemas suunas ja mul on selle üle hea meel. Aga on õige, et see rakendub 1. maist 2015, nii nagu eelmine parlamendikoosseis selle seaduses jõustas.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Ja nüüd üks kohapeal registreeritud küsimus. Siret Kotka, palun!

14:58 Siret Kotka

Aitäh, hea istungi juhataja! Austatud Urmas Reinsalu! 2011. aasta Riigikogu valimistel te lubasite kodukulude vähenemist. Tegelikult on kodukulud kasvanud vähemalt 50%. Te ei täitnud oma lubadust siis ega ei ole täitnud seda ka praeguses valitsuses. Kas see lubadus oligi antud lubaduse pärast ja teil polegi plaanis seda kunagi täita?

14:58 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh, austatud küsija! 2011. aastal me andsime valijatele selged lubadused ja mul on hea meel, et eelmine parlamendikoosseis on aidanud neid ka ellu viia. Kindlasti me jätkame nende poliitikasuundade elluviimist ka tulevikus. Esiteks, Eesti riigis on kodualune maa maksust vabastatud. Selle üle käis tõsine poleemika ja selle vastu sõdisid mitmedki jõud. Mul on hea meel, et maamaksuvabastus jääb kehtima

praegusegi koalitsiooni ajal. Teiseks, me lubasime korterelamute renoveerimise programmi ja mul on hea meel, et 40 miljoni euro ulatuses see ongi realiseerunud. On õige, et mitmes piirkonnas on seda võimalust vähem kasutatud, ennekõike Ida-Virumaal. Peame uute meetmete kehtestamisel kindlasti rohkem arvestama regionaalset komponenti, kui korterelamute soojustamise programmi ellu viime. Aga nii nagu IRL lubas tänavustel valimistel, saab 100 miljoni euro ulatuses korterelamute renoveerimise programm täies mahus ellu viidud ka sellel Euroopa Liidu vahendite perioodil. Nii et need sammud, mida IRL on valimistel lubanud teha, me oleme suutnud tagada ja teinud seda positiivses koostöös teiste poliitiliste jõududega.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Täna! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

2. 13:09 Maksuseaduste läbisurumine

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi järgmise küsimuse juurde. Küsimuse esitaja on Riigikogu liige Andres Herkel, sellele vastab rahandusminister Sven Sester. Teemaks on maksuseaduste läbisurumine. Andres Herkel, palun!

14:58 Andres Herkel

Aitäh! Austatud minister! Lubage end kõigepealt õnnitleda! Sellepärast, et kui tutvuda nende seaduseelnõudega, mis valitsusest on Riigikokku tulnud, siis näib, et Rahandusministeerium on saamas tõeliseks superministeeriumiks. Ma ei pea silmas mitte ainult kobarseadust, mis enneolematuid maksumuudatusi kiirelt tahab ellu viia, vaid ka silmatorkavat regionaalhalduse kandumist Rahandusministeeriumisse. See asutus on tõesti hakanud kasvama superministeeriumiks. Minu küsimus on, miks sellist võimu kontsentreerumist õieti vaja on. Miks te asetate Riigikogu taas niisugusesse kummitempli seisusesse? Nagu ma aru saan, tulumaksu, sotsiaalmaksu ja teiste maksude muutmise kobareelnõu peaks teie arvates läbima Riigikogu menetluse eeloleva paari nädala jooksul. Samal ajal on opositsiooni kuuluva Vabaerakonna liikmed esitanud kollektiivse pöördumise, kus pannakse ette aktsiisitõusud ära jätta. Kas neid dokumente ei peaks menetlema ühes tempos?

14:58 Rahandusminister Sven Sester

Aitäh, lugupeetud küsija! Hea parlament! Me peame alustama kaugemalt. Praeguse valitsuskoalitsiooni eesmärk on maksupoliitiliselt lähtuda eesmärgist, et otsesed maksud ehk siis tööjõumaksud vähenevad ning peaaegselt maksuneutraalsuse põhimõttest tulenevalt kaudsemad maksud, mis puudutavad tarbimist, saastamist ja ka pahesid, suurenevad. Ühtegi maksumuudatust ei saa vaadata eraldiseisvana, tegemist on tervikliku lahendusega. Eelmise valitsuskoosseisu viimasel istungil tehti üks väga tähelepanuväärne otsus. Nimelt otsus selle kohta, et üks või teine maksumuudatus tuleb vastu võtta kuus kuud enne konkreetse maksumuudatuse jõustumist. Kui vaadata tempot, millega on nüüd maksumuudatuste tegemist ette valmistatud, siis peab nentima, et seadusandliku poole pealt on menetlus alanud. Ei ole mingit pressii viia see läbi ühe või kahe nädalaga, see on Riigikogu enda menetluse kiirusega seotud. Lähemalt vaadates ma näen, et teil on aega vähemalt poolteist kuud. Mõnede maksumuudatustega on võimalik ka aeglasemalt liikuda. Ent kui Riigikogu tahab menetleda väga kiiresti, siis selleks on võimalus olemas. Valitsus on nüüdseks kohtunud kõikide huvipooltega ja seletuskirjas on ilusti kirjas, mida huvigrupid arvavad ühest või teisest maksumuudatusest. Valitsuse tasemel on nii mitteformaalselt kui ka formaalselt selles suunas tegutsetud vähemalt kuu aega. Nii et ei ole korrektne väita, et tempo on väga kiire või et kõik tehakse ära koguni ühe nädalaga.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Esimene täpsustav küsimus, Andres Herkel, palun!

14:58 Andres Herkel

Aitäh! Austatud minister! Kõigepealt ma arvan, et see kuue kuu reegel ei tohi kuidagi marginaliseerida Riigikogu rolli. Aga läheme nüüd asja sisu juurde. Mul on siin käepärast ühed andmed, mis kajastavad

aktsiiside osakaalu Euroopa Liidu riikide maksutulust. Ja need kõnelevad üsna selget keelt. Aktsiiside osakaal on kõige suurem Bulgaarias, kus see on 18%, meil on see umbes 14%. Me hakkame lähenema Bulgaariale ja suundume väga selgelt seda teed, et aktsiiside osakaal maksutulust on ebaproportsionaalselt suur. Samal ajal on väga paljud rahvusvahelised eksperdid ja organisatsioonid juhtinud Eesti tähelepanu sellele, et omandimaksude osakaal on meil väike. Minu küsimus on: miks me taas leiutame teie juhtimisel niisugust jalgratast, mille sõiduomadused ilmselt on halvad ja mida ei ole testitud?

14:58 Rahandusminister Sven Sester

Hea küsija! Parlamendil ja eriti just parlamendis esindatud parteidel on võimalus langetada erinevaid maksupoliitilisi otsuseid. Ma tean, et hea küsija on kunagi teinud ettepaneku maksustada inimeste vara ja maksustada kõrgemalt potentsiaalset tulu, sh ettevõtete tulu. Need on ettepanekud, mis hea küsija on toonud laua peale varasematel etappidel. Poliitikute ülesanne on langetada otsuseid, millist maksupoliitikat nad Eestis õigeks peavad. Praegune valitsuskoalitsioon on väga selgelt öelnud, et tööjõumaksud peavad langema. See tähendab seda, et inimesele jääb rohkem raha kätte, mis omakorda tähendab seda, et inimesel on rohkem võimalik valida, mida oma rahaga teha. Alternatiiv oleks võtta aluseks poliitika, et riik korjab vara- ja tööjõumaksude tõstmisega inimeselt rohkem raha ära. Sel juhul oleks nagu riik targem ütlema, mida rahaga võib teha. Praegune valitsuskoalitsioon on aga võtnud vastu just niisuguse otsuse ja ma arvan, et see peegeldab viimase kümne aasta suundumust, kus tasapisi, kuid kindlalt on tööjõumaksude osakaal vähenenud. Ma arvan, et valitsuskoalitsiooni otsus peegeldab väga selgelt seda nägemust, milles kolm erakonda – IRL, sotsiaaldemokraadid ja Reformierakond – on omavahel kokku leppinud.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Nüüd üks kohapeal registreeritud küsimus. Priit Toobal, palun!

14:58 Priit Toobal

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Kui varasemad valitsused on olnud samas olukorras, et on tarvis olnud mõni seadus kiirkorras läbi suruda, olgu tegu maksutõusude või muude oluliste küsimustega, on kasutatud võimalust, mille annab Riigikogu kodu- ja töökorra seadus, et tullakse parlamendi ette peaministri või valitsuse umbusalduse avaldusega. Ja sellega on paketina seotud mõnede seaduste muudatused. Kas ka praegusel valitsusel on plaanis seesugune käik? Täna on 27. mai, teatavasti 11. juunil parlamendi see istungjärg lõpeb. Seega on üsna vähe aega, aga esimest lugemistki pole veel toimunud. Kas valitsusel on plaanis tulla parlamendi ette ja siduda maksude tõstmine usaldushääletusega?

14:58 Rahandusminister Sven Sester

Valitsus ei ole seni sellist otsust teinud. Aitäh!

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

3. 13:16 Põhiseaduslikkuse järelevalve algatajate ringi laiendamine

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi kolmanda küsimuse juurde, mille on esitanud Riigikogu liige Martin Helme. Vastajaks on justiitsminister Urmas Reinsalu peaministri ülesannetes ja teemaks põhiseaduslikkuse järelevalve algatajate ringi laiendamine. Martin Helme, palun!

14:58 Martin Helme

Aitäh, härra asespiiker! Härra minister! Riigikohtu esimees esines viimane kord, kui ta Riigikogu ees oli, ettekandega, milles ta muu hulgas juhtis tähelepanu sellele, et põhiseaduslikkuse järelevalve algatamise võimalus on väga piiratud hulgal institutsioonidel Eestis. Täpsemalt on vaid kaks institutsiooni –

president ja õiguskantsler –, kes saavad algatada põhiseaduslikkuse järelevalvet. Kõik muud juhtumid, kui põhiseaduslikkuse järelevalve algatatakse, tulevad kohtusüsteemi enda seest, need on seega altpoolt tulevad kaebused, mis on eelkõige normitehnilist laadi. Toon statistikast sellise näite, et 66-st Riigikohtusse jõudnud põhiseaduslikkuse järelevalve menetlusest 40% olid normitehnilised ja pooltes ehk 33 menetluses leiti, et põhiseadust on rikutud.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Palun küsimust!

14:58 Martin Helme

Mu küsimus on selline: kas Justiitsministeeriumil on plaanis laiendada seda ringi ...

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Hea küsija, teie aeg on läbi! Palun Urmas Reinsalul vastata!

14:58 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Tegemist on väga tõsise küsimusega. Meil on põhiseaduse tasemel põhiõiguste kaitseks pöördumise mehhanism tõesti selline, et inimene saab pöörduda õiguskantsleri poole konkreetse normikontrolli taotlusega. Seega on õiguskantsleril n-ö põhiseaduslikkuse prokuröri funktsioon ja ta saab menetluse algatada või mitte, lähtudes oma arusaamast, kas tegemist on probleemiga. Teiseks on igal isikul võimalus, kui ta leiab, et tema subjektiivset õigust on õigustloova aktiga rikutud, pöörduda kohtusse. Siis algatab selle menetluse kohus ja nii jõuab see – kui jõuab, kui kohus peab seda vajalikuks – põhiseaduslikkuse järelevalve menetlusse ka Riigikohtu tasemel. Väga mitmes riigis on ka konstitutsiooni puudutav individuaalne kaebuvõimalus olemas. Inimesed saavad pöörduda, kui muud õiguskaitsevahendid on ammendunud, oma põhiõiguste kaitseks põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse teel otse riigikohtusse või kõrgemasse põhiseaduslikkuse järelevalve kohtusse. Ma isiklikult arvan, et see küsimus väärib tõsist analüüsi, ja ma kindlasti ei võta seisukohta, et praegune süsteem on täiuslik. Need kanalid, mille kaudu saab põhiseaduslikkuse järelevalve menetlust individuaalselt algatada, on väga kitsad ja minu hinnangul väärib see süsteem ülevaatamist. Ka Riigikohtu esimees on juhtinud tähelepanu, et võiks kaaluda selle õiguse andmist ka parlamendi teatud vähemusele. Seegi on minu meelest asi, mis väärib analüüsi. Valitsusliit ei ole aga võtnud selget seisukohta, kuidas seda küsimust lahendada ja süsteemi muuta. Aga kindlasti Justiitsministeerium seda analüüsib.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Esimene täiendav küsimus, Martin Helme, palun!

14:58 Martin Helme

Aitäh! Ma küsin oma küsimuse lõpuni. Kas Justiitsministeeriumisse on laekunud sellesisuline ettepanek Riigikohtu esimehelt või on teil plaanis ise niisugune eelnõu algatada? Tegelikult siin pole nagu midagi väga analüüsida. Kodanikel ei ole võimalik põhiseaduslikkuse järelevalveks kohtu poole pöörduda, kui nad tahavad kontrollida mõne seaduse vastavust põhiseadusele, mitte viidata oma isiklike õiguste riivele.

14:58 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Ma tuletan meelde, et 2001. aastal, viimasel päeval, kui Lennart Meri oli ametis presidendina, andis ta üle põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu ettepaneku. Ta pani ette luua Eestis eraldi põhiseaduslikkuse järelevalve kohus ja anda inimestele õigus pöörduda sinna oma individuaalsete põhiõiguste kaitseks, kui muud õiguskaitsevahendid on ammendunud. Mis puutub küsimusse, kas inimestel peaks olema õigus esitada taotlus mingi normi kontrollimiseks või esitada üksnes individuaalne konstitutsiooniline kaebus, siis siin on võimalikud mitmed lahendid. Praegune süsteem on minu meelest liialt kitsas ja väärib ülevaatamist. Küsimus oli, kas Riigikohtu esimees on teinud konkreetseid ettepanekud põhiseaduslikkuse järelevalve menetluse muutmiseks. Ei, konkreetset ettepanekut Justiitsministeeriumile ta teinud ei ole, aga ta märkis selle ära oma eelmise aasta

aruandekõnes ühe mõttekäiguna. Ma tean, et Riigikohtu esimees esineb järgmisel kuul samuti ettekandega kohtukorraldusest ja siis saavad parlamendiliikmed talt seda küsida.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Ja nüüd üks kohapeal registreeritud küsimus, Priit Toobal, palun!

14:58 Priit Toobal

Aitäh, lugupeetud aseesimees! Lugupeetud minister! Üks võimalik variant, kuidas laiendada põhiseaduslikkuse järelevalve algatamise võimalust, on anda see õigus parlamendi fraktsioonidele. Sellest on teatud organites ja institutsioonides juba kõneldud. Aga minu küsimus puudutab juba tehtud põhiseaduslikkuse järelevalve otsuseid. Viimasel neljal aastal on Riigikohus teinud seesuguseid otsuseid 40. Paraku on olukord selline, et neist 40 otsusest, mille puhul parlamendil on olnud kohustus sekkuda, on parlamendil lahendamata 12. Tervelt 12 Riigikohtu otsust on täitmata! Neist 12-st 6 otsust puudutavad teie ministeeriumi haldusala. Miks ei ole teie ministeerium midagi ette võtnud, et neid küsimusi parlamendi ette lahendamiseks tuua?

14:58 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Aitäh! Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kohtulahendite täitmine on kindlasti väga oluline ühiskonna õiguskultuuri teema. Üks asi, millele ma osutasin eelmise küsimuse puhul, puudutab talumistasusid, mis on seotud kinnisomandi piirangutega seoses tehnovõrkude ja muude rajatistega. See on probleem, mille lahendamiseks ma loodan lähiajal Vabariigi Valitsusele esitada oma ettepanekud, kuidas see Riigikohtu poolt põhiseadusvastaseks tunnistatud olukord lahendada. Aga kindlasti me analüüsime ka neid probleeme, millele te osutasite. Üldine riigi õiguskultuur peab tagama, et kõrgeima kohtu põhiseaduslikkust puudutavaid otsuseid täidetakse, ja kindlasti on ka parlamendi roll tagada, et seda järelevalvet teostatakse.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 13:23 Riigiettevõtete nõukogud

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi neljanda küsimuse juurde, mille on esitanud Riigikogu liige Külliki Kübarsepp. Sellele vastab majandus- ja taristuminister Kristen Michal ning teemaks on riigiettevõtete nõukogud. Külliki Kübarsepp, palun!

14:58 Külliki Kübarsepp

Hea juhataja! Hea minister! Lähiminevikus on juhitud tähelepanu riigi äriühingute nõukogude koosseisudele. Probleemiks on Riigikogu liikmete kuulumine neisse, kuna see riivab võimude lahususe printsiipi. Riigikontroll on välja toonud, et äriühingud ei suuda seada eesmärgi ning nõukogude võimekus on väike. Suurt tähelepanu pööras probleemile ka rahvakogu. Olete koalitsioonileppes ette näinud nõukogude koosseisude ülevaatamise just sõltumatuse ja professionaalsuse aspektist. Praegu on näha, et mingit uut liikumist ei ole toimunud. Kui kaugele te selles tegevuses olete jõudnud ja millised järeldused on hakanud kujunema?

14:58 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Hea küsija! Tõepoolest, see on suund, kuhu võiks liikuda. Kui kaugel me praegu oleme? Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi haldusalas on kaalumisel üks idee, mis vähendaks märgatavalt nõukogude liikmete arvu. Vahest võiks üheks väärtusetiks kokku liita kõik selle, mida võiks siis iseloomustada sõnadega "infrastruktuur" ning "transport" ja "transiit". Seda me praegu analüüsime, mõte on alles analüüsijärgus, see ei ole kuidagi valmis. Võib-olla osutub see halvaks mõtteks, võib-olla heaks. Aga see samm kindlasti tekitab selles sektoris suurema omanikutunde. Vahest on võimalik palgata sinna häid tippjuhte ja muid tippspetsialiste. Nagu me teame, neid ei ole lihtne leida. Praegugi

on meil mitmes kohas konkurss käimas, alates Maanteeametist ning lõpetades majandusarengu asekantsleriga ministeeriumis ja raudteejuhiga. Neid inimesi me otsime.

Mis puutub inimestesse nõukogudes, siis läbi aegade on kord öeldud, et sinna ei sobi ettevõtjad – neil oleks justkui omad huvid, ehkki nad üldiselt teevad seda tööd oma põhitöö kõrvalt –, ja samamoodi on öeldud Riigikogu liikmete kohta. Omal ajal, ma mäletan, tegi Erki Raasuke selle töö, mille alusel me Eesti riigis praegu seda probleemi vaatame. Ta mõõnis, et tema jaoks ei ole probleem niivõrd Riigikogu liikmete kuulumine riigiettevõtete nõukogusse, kuivõrd see, mille alusel sinna nimetatakse ettevõtjaid. Eks vaated on erinevad. Selles küsimuses on eri arvamused olnud ka kaks õiguskantslerit. Aga kokku võttes me püüame selles suunas liikuda ja ma arvan, et kui see plaan teoks saab – ma eeldan, et suvel me jõuame seda analüüsida ja sügisel võiks tulla avalikkuse ette –, siis ilmselt nõukogude liikmete arv oluliselt väheneb.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Esimene täpsustav küsimus, Külliki Kübarsepp, palun!

14:58 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea juhataja! Hea minister! MKM-i haldusalas on 19 riigi osalusega äriühingu nõukogu. Erakondlased moodustavad nendes nõukogudes 40%, neist üle 56% on Reformierakonna liikmed, sotse on 31% ja ainult üks inimene on IRL-i liige. Katastroofiline seis on Eesti Posti, Saarte Liinide, Lennuliiklusteeninduse AS-i ja Eesti Lootsi nõukogus, kus 63–70% nõukogu koosseisust on erakonna esindajad. Millal kutsute nõukogust tagasi ministrid Aasa ja Ligi? Millal kutsute tagasi Riigikogu liikmed ja /või lahendate põhiseaduse riive?

14:58 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Konkreetselt küsimusele konkreetne vastus. Aas ja Ligi on tagasi kutsutud ja seda mitte sellepärast, et nad oma tööga hakkama ei saanud, vaid sellepärast, et ministrid ei saa niisuguses nõukogus olla. Põhiseaduse riive osas, nagu ma juba ütlesin, on õiguskantslerid selles küsimuses olnud eri arvamused. Mina isiklikult arvan, et Riigikogu liikmed võiks nõukogudesse võib-olla nimetada rohkem majanduskomisjoni kaudu. Oleme koalitsioonis arutanud, et see võiks olla üks mehhanism. Kokku võttes: inimeste nimetamisel riigile kuuluvate ettevõtete nõukogusse ongi võib-olla hea teada, kes keda ja mida esindab. Ma meenutan, et majanduskriisi ajal olid Riigikogu liikmed paljudes nõukogudes ainukesed, kes said aru, et ka riigile kuuluvad äriühingud peavad koosseisude boonustes ja palkades kokku tõmbama. Igal mündil on kaks külge.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Ja nüüd üks kohapeal registreeritud küsimus. Andres Ammas, palun!

14:58 Andres Ammas

Austatud eesistuja! Härra minister! Nagu kuulsime, praegustest poliitilistest kohtadest riigiettevõtete nõukogudes täidavad üle poole reformierakondlased, umbes kolmandiku sotsiaaldemokraadid ja ainult üks esindaja kuulub IRL-i. Milles on asi? Miks te oma koalitsioonipartnerit nõnda ignoreerite? Kas IRL-il puudub vajalik majanduslik kompetents või milles on asi?

14:58 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Ma julgen arvata, et IRL-il ei puudu majanduslik kompetents. Võib-olla puudub nende loetelude ülevaatamisel kompetents aru saamiseks, kes millise erakonna liige on.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

5. 13:29 Katteallikad

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi viienda küsimuse juurde. Selle on esitanud Riigikogu liige Tarmo Tamm. Küsimus on esitatud rahandusminister Sven Sesterile ja teemaks on katteallikad. Tarmo Tamm, palun!

14:58 Tarmo Tamm

Aitäh, juhataja! Lugupeetud rahandusminister! Teame, et valitsuse läbiviidavad maksutõstmised võtavad raha iga kodaniku taskust, samuti väheneb meie ettevõtete konkurentsivõime. Kas valitsus siiski ei taha katteallikadena näha seda, et ta jätab mõne majandusliku rumaluse tegemata ja hakkab riiki mõistuspäraselt juhtima? Näiteks miks uue superministeeriumihoone jaoks ei otsitud teist kohta ja miks ei proovitud senist Rahandusministeeriumi hoonet müüa erasektorile? Sellega oleks riik vabanenud lammutamise kuludest ja krundi eest oleks saanud raha, mis oleks väga hästi sobinud katteallikaks. Erasektor oleks võinud selle maja soojapidavaks muuta. Minu arvates riigil Tallinnas kruntide puudust pole. Miks ei püütud seda erasektorile maha müüa ja miks riik ise seda hoonet lammutab?

14:58 Rahandusminister Sven Sester

Siin oli tegelikult kaks küsimust. Üks on seotud majaga ja teine on seotud katteallikatega. Kui me räägime majast, siis otsus Rahandusministeeriumi maja ehk tulevikus nelja ministeeriumi maja kohta on tehtud varem. Selle info põhjal, mis on rahandusministri lauale jõudnud, on näha, et kokkuvõttes on eesmärk hoida ära kulude suurenemine. Seda eesmärki järgitakse. Tuleb nentida, et ministeeriumide kokkukolimisel tekib lisaks klassikalisele sünergiale olukord, kus ministeeriumide senised hooned on võimalik vajaduse korral realiseerida. Rääkimata võimalikust energia kokkuhoiust ning muudest sünergiailmingutest.

Mis puudutab katteallikaid üldisemalt, siis kindlasti tuleb silmas pidada, et mitmesugused ühekordsed tulud, mis riik võiks saada, ei saa katta jooksvaid kulusid. See on oma olemuselt kindlasti väga selge maailmavaateline nüanss, mida ei pea minu arvates mitte ainult rahandusministrid, vaid ka kõik valitsused silmas pidama. Kui me tahame katta jooksvaid kulusid võimalike ühekordsete tulude arvel, siis see poliitika ei ole pikaajaliselt jätkusuutlik. Samamoodi ei tohi jooksvaid kulusid pidevalt katta laenude abil. Pikaajalised kulud peavad olema vastavuses pikaajaliste tuludega.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Esimene lisaküsimus, Tarmo Tamm, palun!

14:58 Tarmo Tamm

Aitäh! Ega mina oma küsimuses ei seadnud kahtluse alla majade soojustamist ja üldse säästlikumaks muutmist. Ma küsisin, miks pidi selle hoone ehitama sama krundi peale, miks ei saanud valida teist krunti. Ka arhitektid näevad selles suurt probleemi. Miks pidi ilmtingimata selle krundi valima? Miks ei võinud kusagile mujale seda maja ehitada? Oleks ju ka siis saanud ministeeriumide vanad hooned maha müüa ja kõik seatud tingimused oleks täidetud. Miks ei kaalutud selle krundi mahamüümist? Kelle huvides ja mis eesmärgil selline otsus tehti?

14:58 Rahandusminister Sven Sester

Aitäh teile! Ametisolev valitsus, kaasa arvatud rahandusminister, andis oma vande 9. aprillil ja selleks ajaks protsess juba käis. Ma usun, et kõik need otsused, mis on tehtud varem, st enne 9. aprilli, lähtuvad selgelt riigi ja rahva huvidest. Kui me vaatame kõiki kulusid, mis potentsiaalselt tulevikus pärast nelja ministeeriumi kokkupanemist tekivad, ja ka kõiki võimalikke tuluseid, siis näeme, et nende otsuste eesmärk on tagada maksumaksja raha maksimaalselt efektiivne kasutamine. Otsused selle kohta, kas maja võiks olla ühes või teises kohas, milline on ruumilahendus, milline on töötaja kohta tulev ruutmeetrite arv, on tehtud varasemas etapis ja päris kindlasti on nendele otsustele eelnenud selged mõjuanalüüsid. Selliseid otsuseid ei saa teha lähtuvalt väljavaatest, et riik peab hiljem hakkama kõvasti juurde maksma. Selliseid otsuseid saab teha vaid siis, kui nähakse selget sünergilist positiivset mõju.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Ja nüüd üks kohapeal registreeritud küsimus. Mark Soosaar, palun!

14:58 Mark Soosaar

Lugupeetud minister! Vanas hoones läks kaduma Ado Eigi suurepärane pannoo. Ma väga loodan, et uue ministeeriumihoone ehitamisel te kasutate seda nn 1% seadust ning uus hoone saab veel väarikama ja uhkema pannoo. Aga mu küsimus puudutab tegelikult Eesti kui e-riigi mainet, mis loodetavasti sõltub ka teie käitumisest või teie võimekusest. Asi on selles, et pangaautomaadid annavad meile kõigepealt raha ja alles selle järel kaardi ning väga paljud, ma julgen öelda, et kümned tuhanded inimesed unustavad kaardi automaati ja muutuvad pärast seda maksevõimetuks. Eriti puudutab see välituriste, kes on harjunud oma kodumaal, teistes Euroopa riikides saama kõigepealt kaardi tagasi ja siis raha. Kas teie käed ulatuksid seda olukorda parandama?

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Austatud minister, kui te näete pannool ja rahaautomaatidel seost katteallikatega, siis loomulikult vastake. Teema on katteallikad, aga otsus on teie.

14:58 Rahandusminister Sven Sester

Aitäh teile! Pannoo kohta pean tõesti nentima, et rahandusminister ei võta aktiivselt osa arhitektuurikonkursi läbiviimisest ega jälgi hiljem selle tulemusi. Selleks on teised inimesed olemas. Peaasjalikult ei juhi kogu protsessi mitte Rahandusministeerium, vaid RKAS. Mis puutub pankadesse ja sularahaautomaatidesse, siis selle teema juurde saame tagasi tulla kümnenda küsimuse juures. Siis saab seda põhjalikumalt käsitleda.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

6. 13:35 Bussiliiklus Võru ja Viljandi vahel**14:58 Aseesimees Jüri Ratas**

Head ametikaaslased, palun jääme küsimuste esitamisel teemade juurde! Kuuenda küsimuse on esitanud Riigikogu liige Arno Sild, sellele vastab majandus- ja taristuminister Kristen Michal. Teemaks on bussiliiklus Võru ja Viljandi vahel. Arno Sild, palun!

14:58 Arno Sild

Aitäh, juhataja! Lugupeetud minister! Käsitledes ühistransporti, räägitakse meil ikka ja alati põhiliselt ühendusest pealinnaga. Võrumaa inimesed on aga tõstatanud küsimuse otseühenduse taastamise kohta Võru ja Viljandi vahel. Praegu on võimalik nende kahe maakonna vahel liikuda suure ringiga ja Tartus ümberistumisega. Kuna Viljandi on tähtis kultuuri- ja majanduskeskus, siis on selle ühendus Võruga väga oluline. Küsimus: kas on võimalik taastada bussiliiklus Võru ja Viljandi vahel?

14:58 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Austatud küsija! Tegelikult on see küsimus natukene valele adressaadile, sest bussiühendus maakondade vahel on maavalitsuste ainupädevuses ja maavalitsused alluvad Siseministeeriumile, mitte Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile. Püüan aga anda konstruktiivset nõu ja ütlen, et sel teemal võime kas meie või võite ka te ise võtta konkreetsete maavalitsustega ühendust. Nemad siis hindavad seda vajadust ja pöörduvad vajaduse korral Maanteeameti poole. Edasi on kaks võimalust: Maanteeamet kutsub vedajaid üles kommertsliinidel seda vedu tegema või siis panevad omavalitsused ja maavalitsused seal seljad kokku. Need oleks praktilised lahendused selles olukorras, nii palju kui ma oskan siin nõu anda.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Esimene täpsustav küsimus, Arno Sild, palun!

14:58 Arno Sild

Täpsustav küsimus: kas siiski riik ei peaks ise initsiatiivi üles näitama, et regionaalsed probleemid saaks lahendatud? Muidu me peamegi järgima kunagist Jüri Mõisa üleskutset, et kolime kõik Tallinna, ning ongi asjad korras ja probleemid lahendatud.

14:58 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Ma arvan, et Riigikogu liikmel on võimalus seda initsiatiivi üles näidata ja maavalitsusel samamoodi. Selleks need institutsioonid ju ongi loodud. Riik doteerib väga püüdlikult nii sisemaist lennuliiklust, reisirongiliiklust kui ka bussiliiklust. Kindlasti ei ole me seisukohal, et kõik peaksid kolima Tallinna. Vastupidi, mis puutub taristusse, siis me kindlasti tegeleme sellega, et ühendused oleksid võimalikult head ja teed oleksid võimalikult head. Selle teie tõstatatud probleemi saatsin edasi meie teedeinimestele. Üldiselt usun, et lahendus on ikkagi maavalitsuse initsiatiivis ja koostöös Maanteeametiga. Aga täpsustan veel üht asja seoses eelmise küsimusega. Ma ei olnud täpne, kui ütlesin "liige" – "esindaja" on õige sõna, mida ma tahtsin kasutada.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Ja nüüd üks kohapeal registreeritud küsimus. Andres Ammas, palun!

14:58 Andres Ammas

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Härra minister! Väga tore, et riik on mõnes kohas bussiliikluse väga hästi korraldanud. Näiteks Tallinna ja Haapsalu vahel on suurepärane bussiliiklus. Aga rongiliiklus nende kahe asula vahel puudub sootuks. Koalitsioonilepingus ütlete, et analüüsivate Haapsalu–Riisipere liinil rongiliikluse taastamise võimalust. Kas olete seda analüüsi juba alustanud ja kui ei ole, siis millal kavatsete alustada?

14:58 Majandus- ja taristuminister Kristen Michal

Selle analüüsi tegemine on lähiplaanis. Nüüd on tulnud kasutusele uued reisirongid ning analüüsitakse Elroni ehk Eesti Liinirongide reisirongide kasutatavust ja kõiki muid tulemeid, mis puudutavad võrku. Selle analüüsi baasil saab teha edasisi otsuseid, mis puudutavad ka Haapsalu. Ma olen ka ise kuulunud Haapsalu reisirongiliikluse taastamise tugigruppi, Lauri Luik mind sinna omal ajal agiteeris. Tahan olla optimistlik, aga loomulikult peame korralikult analüüsima, millised on meie võimalused. Positiivne kogemus on kindlasti see, et uued Elroni rongid, mis valitsus on hankinud, on väga selgelt kasvatanud inimeste soovi selle vahendiga liigelda. Nii et eks me peame edasi vaatama, mis meie võimalused on. Lõpuks on teil siin ja meil valitsuses täpselt üks ja sama rahakott, mis sisaldab summat, mida maksumaksja on võimeline maksma.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

7. 13:40 Trahvide kasvu mõju ja tagajärjed

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi seitsmenda küsimuse juurde, mille on esitanud Riigikogu liige Jüri Adams. Sellele vastab valitsusliige justiitsminister Urmas Reinsalu peaministri ülesannetes ja teemaks on trahvide kasvu mõju ja tagajärjed. Jüri Adams, palun!

14:58 Jüri Adams

Lugupeetud minister! Laiemalt on mul küsimus mitmesugustest karistustest laekuvate rahasummade ja riigieelarve vahekorra kohta, aga võtame praegu kitsamalt. Trahviühik on püsinud umbes 13 aastat praktiliselt muutumatu. Alguses see oli 60 krooni, eurole ülemineku järel 4 eurot. Nüüd minuni on jõudnud kuuldused, et teie valitsus kavatses seda tõsta kaks ja pool korda, 10 euro peale. Mind huvitab, mis selles kuulduses on õige, mis vale. Ja veel niisugune üldine filosoofiline küsimus. Kas te võite meile kinnitada, et juhul kui realiseerub hüpoteetiline olukord, kus rahva õiguskäitumine on selline, et tuleva

aasta jooksul ei laeku mitte ühtegi eurot mitte ühestki trahvist, siis see mitte kuidagi ei mõjuta riigieelarve tasakaalu?

14:58 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Kindlasti! Riigi karistuspoliitika eesmärk ei saa olla riigi tulude suurendamine. Riigi karistuspoliitika eesmärk saab olla inimeste õiguskäitumuslike käitumise. Trahvipoliitikas aga on 1. jaanuarist 2015 hakatud tegema vahet väärtegude eest ja kriminaalmenetluses määratavatel trahvidel. Nimelt, kriminaalmenetluses määratavate rahaliste karistuste puhul on üle mindud isiku sissetuleku põhisele süsteemile ja miinimumpäevamäär on tõstetud enam kui kolm korda: 3,2 eurolt 10 euroni. Valitsusel on kavas järgmises etapis vaadata üle ka väärtegude eest määratavate trahvide määrad. Justiitsministeerium kavatseb sellekohased ettepanekud sügisel parlamendile esitada. On selge, et rahaline karistus on üks karistus teiste seas, mida menetleja saab määrata. Kõigi, ka väärtegude eest määratavate karistuste puhul peab kohtuväline menetleja nii nagu ka kohtunik arvesse võtma isiku karistustundlikkust ehk seda, kuidas konkreetsele isikule karistus mõjub. Kindlasti me kavatseme esitada ka rea ettepanekuid väärtegusid puudutava trahvipoliitika muutmiseks. Samas rõhutan seda, et ülemöödunud kuu lõpust on jõustunud ka väärteomenetluse oluline muudatus, et menetleja võib vähetähtsate süütegude korral ka menetluse alustamata jätta ja piirduda suulise hoiatusega.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Esimene täpsustav küsimus, Jüri Adams, palun!

14:58 Jüri Adams

Ma ei ole vist kuigi taiplik. Ma ei saanud teie vastusest aru, kas trahvimäär suur tõstmine on plaanis või ei ole. Aga täpsem küsimus võiks kõlada niimoodi: kas 14 aasta jooksul on meie raha väärtus vähenenud 2,5 korda, et see õigustaks trahvimäär tõstmist 2,5 korda?

14:58 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Kui kõneleda sellest, kas valitsuse plaan on üldise karistuspoliitika muutmise raames – 1. jaanuarist on kriminaalkaristuse korral miinimumtrahvimäär üle kolme korra kõrgem – vaadata üle ka väärtegude puhul rakendatavad trahvid, siis vastus on jaatav. Kavatsus on seda teha sellises määras, et tõus oleks 2,5-kordne. Küsimus oli selle kohta, kas raha on 14 aasta jooksul odavnenud või inimeste keskmised sissetulekud kasvanud. Kui võtta aluseks miinimumsissetulek, siis jah, nii miinimumsissetulek kui ka keskmine palk on selle aja jooksul kõvasti kasvanud.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Nüüd üks kohapeal registreeritud küsimus. Liina Kersna, palun!

14:58 Liina Kersna

Aitäh, hea eesistuja! Lugupeetud minister! Ma olen aru saanud, et näiteks lahtise turvavööga sõitmise korral võiks uute määrade järgi trahv olla suurusjärgus 300 eurot. Me teame, et keskmine pension on praegu Eestis ligi 350 eurot. Kas see tundub teile proportsionaalne?

14:58 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Nagu ma ütlesin, peavad kohtuvälised menetlejad nii praegu kui ka tulevikus võtma arvesse isiku karistustundlikkust konkreetse trahvi määramisel. Kindlasti me kavatseme teha väärtegude eest karistamise poliitikas mitmed muudatused, mis puudutavad näiteks alaealistele rahaliste karistuste kohaldamist. Meil on ettepanek osa väärtegude puhul trahvidest loobuda. Lisaks on kaalumisel praegu kehtiva miinimumtrahvi kaotamine. Tahan ka rõhutada, et seadusandja on ette näinud vahemikud, mille alusel rahatrahve määratakse. Peale selle on võimalik määrata ka teisi karistusi, kui on tegemist konkreetse süüteoga. Õige on see, et enim registreeritud väärtegu selle aasta nelja kuuga on olnud mootorsõiduki juhtide poolt lubatud sõidukiiruse ületamine. Sellele järgneb piletita või sõiduõigust tõendava dokumendita sõit ja kolmandaks on vargused. Need on enim levinud väärteod.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

8. 13:46 Immigratsioonikriisiga seotud kulude mõju Eesti eelarvele

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi kaheksanda küsimuse juurde. Küsija on Riigikogu liige Mart Helme, vastab valitsusliige rahandusminister Sven Sester. Teemaks on immigratsioonikriisiga seotud kulude mõju Eesti eelarvele. Mart Helme, palun!

14:58 Mart Helme

Aitäh, eesistuja! Lugupeetud minister! Nendel minutitel peaks selguma, kui suur on Euroopa Komisjoni ettepanek Eestile kvoot immigrandide vastuvõtmiseks. Minu küsimus on väga lihtne ja konkreetne. Kui suure summa on Rahandusministeerium eelarves ette näinud immigrandide vastuvõtmiseks ja nendega seotud kulude katmiseks?

14:58 Rahandusminister Sven Sester

Lugupeetud küsija! Avamaks seda teemat pikemalt, pean siinkohal vajalikuks teile teada anda, et kulude hindamisel on aluseks võetud välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadus ning rahvusvahelise kaitse saaja kohalikus omavalitsuses elama asumisel kaetavate kulude piirmäärad. Lisaks on arvestatud Sotsiaalministeeriumi ja AS-i Hoolekandeteenused vahel sõlmitud halduslepingute maksimumhindu. Konkreetsed eluasemekulud näiteks sõltuvad loomulikult asukohast, eluruumi suurusest, üüri suurusest ja muudest sellistest asjaoludest. Tegemist on kuludega, mis kaetakse riigieelarvest Sotsiaalministeeriumi kaudu. 2016. aastal on Sotsiaalministeeriumis selleks ette nähtud pea 200 000-eurone kulu, täpsemalt öeldes 199 411 eurot.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Esimene täiendav küsimus, Mart Helme, palun!

14:58 Mart Helme

Aitäh, spiiker! Aitäh, minister, väga hea vastuse eest!

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Me kindlasti tervitame spiikrit.

14:58 Mart Helme

Asespiiker, vabandust! Täiendav küsimus on niisugune. Meil ei ole paraku kahtlust, et kui liikmesriigid immigrandide kvoodi alla neelavad, saab see küsimus olema päevakorral igal aastal. Kas praegune valitsus aktsepteerib seda, et meil tuleb igal aastal hakata eraldama immigrandide vastuvõtmiseks vägagi märkimisväärsed summasid? Küsimuse teine pool on aga selline. Natuke jäi mulje, nagu need kohalike omavalitsuste tehtavad kulutused ei ole riigieelarvelised kulutused, justkui kohalikud omavalitsused saaksid raha, ma ei tea, Vanapagana kaabust.

14:58 Rahandusminister Sven Sester

Hea küsija! Kui Euroopa Liit ja Eesti riik on võtnud vastu seisukoha, et üht või teist kvooti aktsepteeritakse, siis on selge, et riik peab seda ka eelarve tegemisel arvestama. Täna sel päeval on Sotsiaalministeeriumis selleks planeeritud, nagu ma ütlesin, 2016. aastaks ligi 200 000-eurone kulu. Kui see kulu peaks suurenema, siis peab riik selleks ka valmis olema ja vaatama oma kulud-tulud üle. Praegu on nelja aasta strateegias ette nähtud selline kulutase.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Ja nüüd üks kohapeal registreeritud küsimus. Jaak Madison, palun!

14:58 Jaak Madison

Aitäh, lugupeetud asespiiker! Austatud minister! See aasta on ette nähtud 199 000 eurot pagulaste siinseks majutamiseks ja nende eluasemekulude katmiseks. Nüüd aga on käinud läbi arv 1000 ja pluss pagulast, kes tuleks erakorraliselt Eestis vastu võtta. Seega me peaksime selle summa vähemalt kümnekordistama, mitme miljoni euron. Minu küsimus puudutab samuti pagulaskriisi Vahemerel. Kas te oskate öelda siinsetele rahvasaadikutele ja Eesti inimestele ehk oma valijatele, kui palju me *summa summarum* praegu panustame Vahemere kriisi lahendamisse? Milline summa on Eesti panus? Kas see õigustab ennast ja kas on kavas seda erakorraliselt suurendada?

14:58 Rahandusminister Sven Sester

Hea küsija! Riik ei ole pagulaste vastuvõtmiseks mingit täiendavat poliitikat kujundanud. Nagu ma enne mainisin, riik on järgmiseks aastaks ette näinud reaalsed kulud riigieelarvest. See summa on, kordan, peaaegu 200 000 eurot ja ühtegi teist otsust ei ole riik vastu võtnud. Praegusel hetkel ei ole lisainformatsiooni, et tegu oleks mõjuga riigieelarve tasakaalule.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

9. 13:51 Pagulaskeskuse olukord Vao külas

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi üheksanda küsimuse juurde. Küsimuse esitaja on Riigikogu liige Jaak Madison, vastajaks on valitsusliige justiitsminister Urmas Reinsalu peaministri ülesannetes. Teema on pagulaskeskuse olukord Vao külas. Jaak Madison, palun!

14:58 Jaak Madison

Lugupeetud juhataja! Austatud justiitsminister! Vabariigi Valitsus on oma sõnavõttudes pidevalt väljendanud seisukohta, et kõik pagulaste vastuvõtmist puudutavad otsused arutatakse läbi kohapealsete elanikega, kohapealse kogukonnaga. Olles tutvunud põhjalikumalt olukorraga Vao külas, kus on 85 pagulast, kes on paigutatud küla kõige uhkemasse ja ilusamasse majja ning elavad kadestamisväärsel elu, mida ei saa endale lubada pea pooled meie kaasmaalased, oli mu üllatus suur, kui sain teada, et mitte kellegagi neist ei olnud läbi räägitud pagulaste vastuvõtmise teemal ega nende hulga võimaliku suurendamise teemal. Palun teie seisukohta selles küsimuses. Millistel alustel räägitakse läbi kohalike kogukondadega, et võtta vastu pagulasi ja võimaluse korral jaotada need inimesed kogu Eesti peale laiali?

14:58 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Mis puutub seadusest tulenevat rahvusvahelist kaitset taotlevate inimeste toimetulekusse, siis seaduses on ette nähtud nende majutamine, neile tervishoiuteenuste tagamine, nende õiguste ja kohustuste tutvustamine ja hulk teisi minimaalseks toimetulekuks vajalikke ettevõtmisi. Kui me räägime Euroopa Komisjoni initsiatiivist, siis tegu on ettepanekutega, mille kohta liikmesriigid peavad oma seisukoha kujundama. Eesti Vabariigi senine seisukoht on olnud, et me toetame liikmesriikide õigust neid küsimusi vabatahtlikult lahendada. Tsentraalset kvoodisüsteemi ei ole Eesti seni toetanud. Nüüd, lähtudes sellest, milliseks kujuneb Euroopa Nõukogu seisukoht juunikuise ministrite kohtumisel, on võimalik edasisi samme kavandada ja need tuleb kindlasti kohalike inimestega läbi arutada. Konkreetselt selle kohta, kas praegu on 83 Vao majutuskeskuses oleva inimesega seoses kohapeal tekkinud konflikte, mida tuleks eraldi arutada, ütlen, et kui probleemid tõesti eksisteerivad, siis tuleb asjaomastel ametiisikutel seda kindlasti teha.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Esimene täiendav küsimus, Jaak Madison, palun!

14:58 Jaak Madison

Aitäh! Lugupeetud minister! Pigem on küsimus selles, et kui me räägime vabatahtlikust vastuvõtmisest, siis oleks elementaarne, kui tegu oleks tõesti vabatahtlikkusega. Kuid vaadates Eesti konteksti, Eesti majanduslikku olukorda ja siinset demograafiakriisi, ei saa me rääkida isegi mitte vabatahtlikust pagulaste vastuvõtmisest. Siit küsimus: kas Isamaa ja Res Publica Liidu valijad saavad olla kindlad oma valitud erakonnas? Kas IRL-i saadikud esindavad rahvuslik-konservatiivseid vaateid, mida nad vähemalt paberi peal ideeliselt esindavad? Kas valijad võivad loota, nagu loodame meiegi seitsmekesi EKRE fraktsioonist, et nad esindavad Eesti rahvuslikke huve ka selles küsimuses ja hoiavad selja sirge?

14:58 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Mul on hea meel, et teie kui Isamaa ja Res Publica Liidu valija küsite neid küsimusi. Aga Isamaa ja Res Publica Liidu valijad saavad alati Isamaa ja Res Publica Liidule kindlad olla, härra Madison. See mure on täiesti asjakohatu. Siin parlamendisaalis ma võin kinnitada, et Isamaa ja Res Publica Liit langetab otsuseid, mis on väga pikaajalise, väga suure mõjuga nii Euroopa kui ka Eesti riigi perspektiivis, lähtudes meie rahvuslikest huvidest.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Ja nüüd üks kohapeal registreeritud küsimus. Rein Ratas, palun!

14:58 Rein Ratas

Austatud justiitsminister peaministri ülesannetes! Öelge palun, kas valitsuses on olnud arutlusel ka Vao varjupaiga võimalik laiendamine või uute varjupaikade rajamine mujal Eestis. Olen rääkinud.

14:58 Justiitsminister Urmas Reinsalu

Selles valitsuse koosseisus niisugust küsimust arutlusel ei ole olnud. Arusaadavalt eeldab see küsimus Euroopa Komisjoni ettepanekust tulenevalt kõigepealt põhimõttelisi poliitilisi seisukohti. Valitsuse senine poliitiline seisukoht on teile teada. Lähtudes sellest, milliseks kujuneb Euroopa Liidu otsus, mille langetamisel Eesti on üks kaasotsustaja, on võimalik edasisi praktilisi küsimusi lahendada. Ma arvan, et ei ole mõtet sündmustest ette tormata. Nagu siin osutati, mõni minut tagasi tuli Euroopa Komisjon välja oma järjekordse initsiatiiviga ja nüüd liikmesriigid kujundavad oma seisukohad. Paraku me teame, et need seisukohad lähtuvad üsna erinevatelt positsioonidelt.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

10. 13:57 Sularahaautomaatide rahvusvaheline standard

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Liigume edasi järgmise küsimuse juurde, see on kümnes ja selle esitab Riigikogu liige Mark Soosaar. Vastab valitsusliige rahandusminister Sven Sester, teemaks on sularahaautomaatide rahvusvaheline standard.

14:58 Mark Soosaar

Lubage, et ma tunnustan istungi juhatajat! Esmakordselt selles koosseisus jõudsimme kümnenda küsimuseni. Aga minu küsimus kõlas juba enne. Ma küsin ministrilt, kas Eesti on valmis või, ütleme, kas rahandusminister on valmis tegutsema selles suunas, et meie väliskülalised ei lahkuks meie pangaautomaatide juurest pettunult, sest need võtavad teinekord nende pangakaardi ära. Enne ma juba selgitasin seda põhjust. Nimelt, teistes riikides kõigepealt antakse sulle automaadist kaart tagasi ja alles siis raha, mitte vastupidi nagu meil.

14:58 Rahandusminister Sven Sester

Lugupeetud küsija! ATM-ide ehk sularaha väljastavate aparaatide standardid on olemas, kuid need ei käsitle seda, kas enne peaks väljastama kaardi või sularaha. Kokku võttes on need protseduurid ikkagi

iga panga enda otsustada ja riik ei ole siin ühelgi moel sekkunud. Küll on Eesti Pangaliit sel teemal pidanud omavahelisi arupidamisi. Kuna tegemist on pangaliiduga, siis on asja arutatud oma liikmetega ehk siis pankadega. Nendes pangaliidu aruteludes on jõutud arvamusele, et pigem on see kasutajasõbralikum olukord, kui konkreetsest ATM-ist väljastatakse eelnevalt raha ja alles siis tagastatakse maksekaart. Nad on põhjendanud oma arvamust sellega, et lisaks sularahale, mida ATM-ist võetakse, võib klient soovida teha teisigi operatsioone, nagu näiteks konto väljavõtete ja võimalike kviitungite trükkimine. Peale sularaha väljavõtmise saab ju automaadiga muidki operatsioone teha. Seoses sellega on pangad siimaani olnud seisukohal, et parem on, kui kõigepealt saab sularaha ja pärast seda pangakaardi.

14:58 Aseesimees Jüri Ratas

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise. Head ametikaaslased, ma tänan teid küsimast! Austatud valitsusliikmed, tänan teid vastuste andmise eest! Infotund on lõppenud.